

Concept – 14 november 2018

Kenmerk: B2019/2605

Verslag

Commissievergadering waterketen van woensdag 14 november 2018

Aanwezig: G. Engberts (ChristenUnie/SGP), J. van Hoek (voorzitter (DB, ChristenUnie/SGP)), P. de Reus (AWP), P. Rijtema (VVD), P.R.C.M. Schnellen (Bedrijven), W.A. Siebring (Landbouw), R.K. van der Veen (DB, AWP), K. de Vries (ChristenUnie/SGP), L. Waanders-Waanders (Water Natuurlijk), A. ter Harmsel (Water Natuurlijk).
J.M.E.A. van Nijen-Klink (CDA),

Ambtelijk: D. Kuiper (secretaris), J. Jogems, T. Voskamp, P. Jelsma, R. van Beek

Afwezig: J. Alberts-Haring (OUDERENPARTIJ), A.F. Kolkman (fractie Kolkman), M.J. Seijger (CDA), R.A.W.L.C. Ekelmans (Bedrijven), P. Rutte allen met kennisgeving.

Verslag: T.J. Voskamp.

Onderwerp	Omschrijving
Opening	De voorzitter opent om 10.00 uur de vergadering.
I. Opiniërend	
1. Bestuursvoorstel bij bestuurlijk voortgangsrapport 2018, programmabegroting 2019-2022	<i>Doel: adviseren over het bestuurlijk voortgangsrapport en de begroting ter voorbereiding op vaststelling in AB 28 november 2018</i>
a. Bestuurlijk voortgangsrapport 2018	De voorzitter stelt voor om het rapport in twee rondes te behandelen. 1^e ronde Fractie WN maakt het DB en de organisatie een compliment over de helderheid van het document. Vragen heeft de fractie over de koppeling van middelen aan het toekomstperspectief medicijnresten en de bevoegdheid van het dagelijks bestuur inzake de lening. Bij dit laatste is het de vraag of dit niet een beperking oplevert voor het nieuwe bestuur. Fractie AWP stelt dat het waterschap in de overwegingen inzake haar inzet op het verwijderen van medicijnresten. De fractie is van mening dat dit zo complex is dat dit beter door het bedrijfsleven uitgevoerd kan worden. De technische complexiteit en de kosten van verwijdering zijn van dien aard dat zorgvuldigheid noodzakelijk is. Fractie VVD signaleert dat het inspelen op de klimaatverandering door middel van adaptatiemaatregelen nauwelijks terug komt in het voortgangsrapport, terwijl hier veel over gesproken wordt in het bestuur. Fractie vraagt om een toelichting.

Onderwerp	Omschrijving
	Fractie CU/SGP wenst een toelichting op het doorschuiven van investeringen en de doorwerking van de uitkomst van de stresstesten op de riolering. Fractie Bedrijven stelt dat de organisatie zich op het gebied van het assetmanagement tekort doet met de passage <i>“ervaring opdoen met”</i>. Verder vraagt de fractie of inzage mogelijk is in het energie-efficiency plan (EEP). Inzake de ontwikkeling van de energiefabriek wordt in het document aangegeven dat deze <i>“redelijk goed op schema loopt”</i>. Fractie vraagt wat dit betekent. Onduidelijk is ook de benoemde bijstelling van de kwaliteit van ARBO en Milieu, evenals de voorgestelde begrotingswijziging. Fractie wenst op beide een toelichting. Fractie Landbouw sluit aan bij de opmerking van de fractie Bedrijven en vraagt een toelichting op de voorgestelde 2^e begrotingswijziging. Inzake het toekomstperspectief medicijnresten stelt de fractie dat dit onderwerp de gehele bestuursperiode al onderwerp van gesprek is, waarom nu pas een toekomstperspectief en waarom geen middelen gereserveerd? Fractie CDA onderstreep het punt van de fractie Landbouw inzake de medicijnrestenverwijdering. De voorzitter geeft portefeuillehouder Van der Veen het woord. Portefeuillehouder Van der Veen antwoord met bijdragen van de heer Jogems, Jelsma en Van Beek: • Na afloop van de vergadering vindt een AB informatiebijeenkomst plaats over medicijnresten. De gestelde vragen zullen daar beantwoord worden. Op hoofdlijnen zet het waterschap in op aanpak van medicijnresten in de gehele keten, dus van gebruik tot watersysteem. Dat betekent ook aandacht voor verwijdering op de RWZI. Op dit moment wordt er geld besteed aan onderzoek, maar wordt er niet geïnvesteerd in de bouw van medicijnrest-verwijderingsinstallaties. • Klimaatadaptatie heeft de aandacht. Veel werkzaamheden van het waterschap dragen al bij aan adaptatie. Daardoor is de zichtbaarheid van de inzet op dit thema beperkt. • Bij klimaatadaptatie maatregelen wordt intensief met andere partijen samengewerkt. Bijvoorbeeld de ketensamenwerkingsregio's in noord en zuid Vechtstromen werken nu aan de 7 ambities uit het deltaplan ruimtelijke adaptatie. Samenhang tussen watersysteem en afvalwaterketen is daarmee geborgd. • Mandatering van het dagelijks bestuur voor het aangaan van een lening is een reguliere werkwijze. • De aanpassing van de RWZI Hardenberg en de RWZI Denekamp vindt plaats om het programma financieel dekkend te krijgen. Het doorschuiven is gebaseerd op een gedegen risico-afweging. • Door bij assetmanagement te spreken over <i>“klein Vechtstromen”</i> wordt de indruk gewekt dat het een beperkte omvang heeft.

Onderwerp	Omschrijving
	Het betreft een pilot in de zuiveringskring Emmen om werkwijzen vast te leggen, zodat daarna effectieve uitrol over het hele beheergebied mogelijk is. • De voortgang op de meerjarenafspraak energie wordt jaarlijks gerapporteerd aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De maatregelen die het waterschap treft zijn beschreven in het Energie Efficiency Plan (EEP). Deze maatregelen hebben een financiële dekking, maar zijn door de abstractie van de bestuursvoortgangsrapportage niet als zodanig zichtbaar. • Bij agendapunt II.3 geeft de portefeuillehouder een toelichting op de voortgang Energiefabriek. • De vraag inzake het ARBO en Milieuplan kan gesteld worden in de commissie Bestuur en Organiseren. • De toelichting op de paragraaf over de tweede begrotingswijziging leidt tot discussie. Besloten wordt de toelichting als bijlage op te nemen bij het verslag. • De mandatering van het dagelijks bestuur inzake het aangaan van een lening in 2019 is een reguliere werkwijze. Dit bestuur mandateert voor 2019. Het volgende bestuur voor 2020. 2^e ronde Fractie VVD reageert op de toelichting inzake klimaatadaptatie door te stellen dat het onderwerp te relevant is om te verpakken in projecten en programma's en vraagt het dagelijks bestuur zichtbaarheid van de huidige en toekomstige inspanningen op dit thema inzichtelijk te maken. Ook met het oog op de te maken afwegingen bij aanvang van de nieuwe bestuursperiode. Fractie CU/SGP, CDA en Bedrijven stellen vanuit verschillende perspectieven dat medicijnrestenproblematiek vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid moet worden opgepakt door partijen in de gehele keten. Een rol voor het waterschap aan de zijlijn als probleemhebber is daarbij niet gepast. De voorzitter concludeert met instemming van de commissie dat de bestuursvoortgangsrapportage met een positief advies doorgeleid wordt naar het AB van 28 november 2018.
b. Ontwerp programmabegroting 2019-2022	De voorzitter stelt voor om de ontwerp programmabegroting in twee rondes te behandelen. 1^e ronde Fractie CDA vraagt: • Persleiding Emmen gaat realisatie lukken in 2019? • Samen optrekken met ketenpartners; wat levert dat op? • Het gewenste percentage duurzame energie gaan we dat bereiken? • RWZI Dedemsvaart/Tubbergen; gaan de vergunningen daar verlopen?

Onderwerp	Omschrijving
	• In het document wordt veelvuldig gesproken over; <i>“in 2019 willen we/kunnen we..”</i> Dit komt niet sterk over. • Herprioriteren van Dedemsvaart en Hardenberg; wat betekent dat? Fractie Landbouw maakt zich zorgen over kostenstijging, bijvoorbeeld in de vorm van extra personeelskosten. Is het tijd voor bijsturing, zeker nu de grenzen van de kaders uit het bestuurakkoord worden opgezocht? Een tweede zorg van de fractie betreft de ontwikkeling van de schulddispositie gelet op de eerdere afspraken die daarover gemaakt zijn naar aanleiding van de midterm review. Een derde zorg van de fractie betreft de verdeling over de programma's. De fractie stelt dat het waterschap er is om water te beheren en afvalwater te zuiveren, waarom dan zoveel aandacht en middelen voor het programma Bestuur en Organiseren? De fractie vraagt om een toelichting op de geuite zorgen. Fractie Bedrijven vraagt inzage in het Energie Efficiency Plan en een toelichting op de passage in de programmabegroting waarin gesteld wordt dat het waterschap nu niet adequaat kan acteren als het gaat om verzoeken inzake de verwerking van extra bedrijfsafvalwater. Fractie CU/SGP onderstreept de wens van Fractie Bedrijven inzake het bedrijfsafvalwater. Daarnaast is de fractie benieuwd of de schade ten gevolge van persleidingen op het gemeentelijke riool (inprikkers) voor het waterschap of voor de gemeente zijn. Tevens vraagt de fractie of vergroten van de schulddispositie ook consequenties heeft voor de tariefontwikkeling. Fractie VVD is benieuwd of voor de zonnevelden inmiddels een SDE subsidie is toegekend en of er in de businesscase rekening is gehouden met de hogere kosten voor het terreinbeheer. De fractie vraagt verder of en hoe de ambities op het gebied van ruimtelijke adaptatie begroot zijn en welke financiële consequenties vertaling van het klimaatakkoord naar concrete doelstellingen zal hebben. Fractie WN vraagt om een toelichting op: • Financiële consequenties van het assetmanagement • De passage dat er eind 2018 duidelijkheid zal zijn over opgelopen vertragingen. • De <i>“dunwater”</i>-problematiek op de RWZI Ootmarsum. • De consequenties van de uitspraak van het Europese Hof inzake stikstofverwijdering. De voorzitter geeft portefeuillehouder Van der Veen gelegenheid tot beantwoording met bijdragen van de heer Jogems en Van Beek. • Doorschuiven van de de aanpassing van de RWZI Hardenberg en Denekamp vindt plaats ten gevolge van de gestelde financiële kaders. Doorschuiven zal wel betekenen dat de exploitatiekosten voor deze installaties omhoog gaan.

Onderwerp	Omschrijving
	• De zwakke plekken in de persleiding Emmen worden in fase 1 aangepakt. Over fase 2 is nog geen besluit genomen. Dit komt nog op de bestuurlijke tafel. • Aanbestedingen, loon- en materiaalkosten werken allemaal door in het tarief of de schulpositie. Dit gesprek vindt plaats in de commissie Besturen en Organiseren. • Voor enkele zuiveringen waar de aanpassing doorgeschoven wordt is aandacht voor de gevolgen die dit heeft voor de lozingsvergunning. • Op de vraag over de uitspraak van het Europese Hof en stikstofverwijdering kan in de vergadering geen antwoord gegeven worden. • De problematiek rond het bedrijfsafvalwater betreft de verzoeken die het waterschap krijgt van bedrijven voor de verwerking van extra afvalwater op zuiveringen die reeds een goede bezettingsgraad kennen. Lozingen van bedrijfsafvalwater mag het waterschap accepteren, maar dat hoeft niet. Bedrijven hebben ook vrije keuze of zij het water zelf zuiveren of aanbieden bij het waterschap. Investeren in extra capaciteit op de RWZI voor bedrijfsafvalwater kent risico's ten gevolge van de grilligheid van de omvang van bedrijfsafvalwaterlozingen. In de beschreven situaties wordt dan ook verkend of met het bedrijf in kwestie langjarige afspraken te maken zijn over de levering van afvalwater. • Zonnepanelen worden geplaatst op het vrije oppervlak op een tiental RWZI's. Vergunningen zijn hiervoor aangevraagd. Acht vergunningen zijn reeds ontvangen. SDE subsidie is aangevraagd, maar de beschikkingen hebben we nog niet ontvangen. De extra kosten voor het terreinbeheer van zonnenvelden is meegenomen in de businesscases. Indien in 2019 alle zonnepanelen zijn gerealiseerd en de energiefabriek volledig in bedrijf is dan zal het waterschap op ca 45% hernieuwbare energie zitten. • Inzake de omgang met schade door inprikkende persleidingsystemen volgt het waterschap de landelijke verdeelsleutels die daarvoor zijn vastgesteld. • Het EEP zal op verzoek ter inzage beschikbaar gesteld worden via het secretariaat. • Assetmanagement krijgt aandacht in de overdrachtsdocumenten. Daarbij is er aandacht voor de middelen die nodig zijn om invulling te geven aan de ambitie "beheer op orde". • Met "dun water" wordt in het zuiveringsbeheer de waterstroom aangeduid die bestaat uit grondwater, regenwater, kwelwater en andere niet vervuilde waterstromen. Verwerking van dit water zorgt voor extra kosten en is milieuhygienisch veelal niet zinvol. Met ketenpartners wordt daarom gewerkt aan reductie van deze waterstromen. De voorzitter vult aan dat: • Met betrekking tot het thema klimaatadaptatie is het waarschijnlijk dat een nieuw bestuur keuzes moet gaan maken over de ambities op en

Onderwerp	Omschrijving
	beschikbaarheid van middelen voor dit thema. De invulling van doelstellingen op basis van het klimaatakkoord krijgt vorm in de regionale energiestrategieën (RES). Het waterschap zit bij het opstellen van deze strategieën bestuurlijk en ambtelijk aan tafel. 2^e ronde Fractie Bedrijven merkt op dat een goede omgang met bedrijfsafvalwater gebaat is bij een waterschap en bedrijfsleven dat met elkaar in gesprek is. Bijvoorbeeld over de mogelijkheden om op locatie het afvalwater te verwerken. Daarnaast signaleert de fractie dat het woord “<i>veilig</i>” op blz 15 tweemaal wordt gebruikt. Echter, nergens in de onderliggende tekstdelen worden ARBO en Milieu acties benoemd. Fractie CDA concretiseert de vraag inzake de persleiding Emmen door te vragen of deze nu wel of niet tijdig gereed is. De Fractie wil tevens een toelichting op het uitstel van Tubbergen en Ootmarsum. De heer Jogems geeft aan dat de teksten in de blauwe delen van het document gaan over de acties. Alleen nieuwe acties zijn opgenomen. Daardoor wordt over ARBO en Milieu niets gezegd, dat is een lopende/ bestaande actie. De heer Van Beek licht toe dat de RWZI Tubbergen een lozingsvergunning heeft tot 2020, de RWZI Ootmarsum tot 2022. Op beide installaties worden acties ontplooid ten behoeve van de noodzakelijke aanpassingen. Portefeuillehouder Van der Veen geeft aan dat de werkwijze zoals de fractie Bedrijven beschrijft overeenkomt met de werkwijze die het waterschap nu reeds hanteert inzake bedrijfsafvalwater. Maatwerk is veelal het resultaat. De voorzitter concludeert met instemming van de commissie dat de programmabegroting met een positief advies als besprekstuk doorgeleid kan worden naar het AB van 28 november.
II. Algemeen	
2. Verslag vergadering 3 oktober 2018	Het verslag wordt vastgesteld. Fractie bedrijven merkt op dat zij bij de rondvraag haar waardering heeft uitgesproken voor het hele ARBO en Milieu verslag en niet alleen voor het deel over biogasveiligheid. De actie inzake agenderen van een notitie “zicht op overstorten” blijft staan.
3. Ingekomen stukken en mededelingen a. Voortgang Energiefabriek - mondeling	Portefeuillehouder Van der Veen geeft puntsgewijs een toelichting op de E-fabriek Hengelo. Aanbestedingen fase 2 zijn in de markt gezet. Dit jaar reacties van marktpartijen.

Onderwerp	Omschrijving
	• Deelstroombehandeling is in bedrijf en functioneert prima. • De extra warmtekrachtkoppeling wordt aangesloten. Week 51 zal deze technisch gereed zijn en begin 2019 volledig operationeel. • De biogasveiligheid van de slibgistingstanks wordt meegenomen in de 2de fase Energiefabriek. • Slibreductie is het verdienmodel van de Energiefabriek. Deze reductie verloopt naar wens. • Eind 2019 zal fase 2 van de Energiefabriek in bedrijf zijn. • Maart 2020 zijn de werkzaamheden op de RWZI Enschede gereed, is de centralisatie een feit en kan de Energiefabriek volledig in bedrijf worden genomen.
4. Rondvraag	Fractie VVD vraagt of het terreinbeheer van de RWZI's is aanbesteed en of deze binnen de begroting valt. De secretaris antwoordt dat de aanbesteding naar wens is verlopen en binnen de raming valt.
5. Sluiting	De voorzitter sluit de vergadering om 12.00 uur.

Actiepuntenlijst

Datum	Voorgestelde actie	Actienemer	Termijn
3/10/2018	Notitie inzake het zicht op riooloverstorten	Kuiper	2019

Bijlage

Toelichtende tabel bij I.1.a

Programma 2:

Dit programma laat een stijging zien van per saldo k€706. Door een bijgestelde prognose van k€714 van belastingopbrengsten neemt de post onvoorzien met dit bedrag toe. De post onvoorzien wordt ingezet ter dekking van de afwijkingen op de budgetten. De afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting is als volgt:

Bedrag	Voordeel/nadeel	Mutatie
-300	V	Interne besparingsopgave slibverwerking
200	N	Omgevingsonderhoud zuiveringen
222	N	Meer kosten slib aanlevering SNB
-186	V	Aframen onderhoudskosten ivm TBP (verschuiving van onderhoudsbudget naar salariskosten)
131	N	Hogere kapitaallasten
-400	V	Energiebelasting voorgaande jaren
400	N	Minder opbrengst grensoverschrijdend afvalwater (GOAW)
250	N	Lagere subsidieopbrengst SDE (verschuiving naar latere jaren ivm latere oplevering)
317		Saldo mutaties
-303		Dekking door post onvoorzien binnen programma
14		saldo binnen programma
714	V	Toename ruimte onvoorzien agv hogere belastingopbrengsten
98	N	Effect doorbelasting personeel en overhead
-121	V	Voorlopige resultaatbestemming
705		Totale mutatie programma